

KORTE MEDEDELINGEN

TWEE KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN OP HET RIJKSMUSEUM VAN NATUURLIJKE HISTORIE
Tijdens een besloten plechtigheid op zijn werkkamer werden op 29 april j.l. Dr. C. O. van Regteren Altena door de directeur van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Prof. Dr. L. Brongersma (daartoe in jacquet gestoken), namens de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, de versierselen uitgereikt van Officier in de Orde van Oranje Nassau, wegens zijn verdiensten jegens de wetenschap en het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie. De gezondheidstoestand van ons erelid verhinderde dat belangstellenden aanwezig waren en dat een receptie gehouden werd, maar gelukkig kon zijn echtgenote getuige zijn van dit heuglijke gebeuren.

Even later werd in de collegezaal ten overstaan van een groot aantal genodigden de heer Ph. van Hooven door de directeur namens de Minister uitgereikt de Eremedaille in Zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau, voor zijn nu reeds meer dan veertigjarige dienst op het museum. Een groot deel van deze veertig jaar heeft de heer Van Hooven gewerkt bij de molluskenafdeling, in welke periode hij zich veel vrienden en kennissen in malacologische kringen gemaakt heeft.

De verdiensten van beide bovengenoemde personen jegens de malacologie zijn in onze kringen genoegzaam bekend. Het verheugt ons allen dat nu ook officieel blijk van waardering is gegeven door het toekennen van Koninklijke Onderscheidingen. De Nederlandse malacologen wensen beiden van harte geluk met deze onderscheiding en hopen dat hun nog een lang en werkzaam leven beschoren is.

A. C. van Bruggen

HET VIERDE EUROPEES MALACOLOGISCH CONGRES

Het vierde congres van de Unitas Malacologia Europaea (UME) zal worden gehouden te Genève, van 7 tot 11 september 1971. Voorlopige aanmeldingsformulieren werden reeds aan de UME-leden en aan belangstellenden toegezonden. Het congres wordt voorafgegaan door een vergadering van conservatoren van molluskenafdelingen van musea.

Nadere inlichtingen zijn verkrijgbaar bij de secretaris van de vereniging, de heer E. Gittenberger te Leiden, of direct bij de organisatoren van het congres op het hiervolgende adres: IVme Congrès de Malacologues Européens, Muséum d'Histoire naturelle, CH-1211, Genève 6, Zwitserland.

(redactie)

SUBSIDIES VOOR OECOLOGISCH VELDONDERZOEK, BESCHIKBAAR GESTELD DOOR DE KON. NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN.

Een rondschrijven werd ontvangen van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, waarin wordt aangekondigd dat een bedrag van ten hoogste Fl. 24.000.- voor het jaar 1971 beschikbaar gesteld zal worden voor oecologisch veldonderzoek in Nederland of een der Overzeese Rijksdelen, in eerste instantie voor onderzoek op hydrobiologisch gebied. Aanvragen moeten voor 1 december a.s. worden ingediend bij het secretariaat van de Akademie: Dr. W. H. van Dobben, Instituut voor Oecologisch Onderzoek, Kemperbergerweg 11, Arnhem.

(redactie)

STICHTING VOOR ACADEMISCHE REIZEN

Van de Stichting voor Academische Reizen werd het volgende communiqué ontvangen, waarvoor wellicht in onze kringen belangstelling bestaat:

"In navolging van reeds bestaande soortgelijke organisaties in het buitenland is vorig jaar opgericht de Stichting voor Academische Reizen, die als doelstellingen o.m. heeft:

- a. het organiseren van binnen- en buitenlandse reizen op het gebied van kunst, historie, cultuur, land- en volkenkunde, biologie, etc.
- b. het houden van lezingen en voordrachten en het uitgeven van informatie-materiaal ter voorbereiding van de geprojecteerde reizen.

De reizen zullen worden geleid door deskundige nederlandse wetenschappelijke reisleiders, die tevens als adviseurs bij het samenstellen van de reizen zullen optreden.

Daarnaast zullen strenge maatstaven worden aangelegd ten aanzien van reisverzorging en een beperkt aantal deelnemers van ca. 20 per reis.

In voorbereiding zijn momenteel o.a. reizen naar Zuid-Afrika, Tunesië, Japan en Tjechoslowakije.

Geïnteresseerden in het werk van de S.A.R. kunnen naam en adres opgeven aan het secretariaat van de S.A.R., Goudsesingel 235a, Rotterdam-3001, en zullen dan regelmatig op de hoogte worden gehouden van toekomstige reisplannen.

(redactie)

ACHATINA FULICA WEL DEGELIJK IN DE U.S.A.

In C.B. 135 (december 1969, p. 1498) trok ik berichten omtrent het voorkomen van de Afrikaanse slak Achatina fulica in de Verenigde Staten in twijfel.

Intussen verscheen echter onlangs in het Amerikaanse tijdschrift *The Nautilus* een bericht dat niets aan duidelijkheid te wensen overlaat, tegelijkertijd het vertrouwen van ondergetekende in de vaderlandse pers herstellend, c.q. bevestigend. Het bericht is afkomstig van de malacoloog Tucker Abbott (*Nautilus*, 83 (2), pp. 75: Achatina fulica invades Florida) en verhaalt dat de import te wijten is aan een jongen die de slakken clandestien als "huisdieren" uit Hawaii invoerde. Dit gebeurde in 1966; de dieren werden losgelaten in tuinen in North Miami en reeds in september 1969 begon de schade al uit de hand te lopen. De dienst voor de bestrijding van dieren schadelijk voor de landbouw probeert nu de slak binnen de perken te houden en daarna te elimineren.

Aangezien het klimaat van Florida bijzonder gunstig is voor het voortbestaan van de agaatslak ligt het in de lijn der verwachtingen dat dat voorlopig niet mee zal vallen.

A. C. van Bruggen

PLEUROTOMARIA RUMPHII WEER GEVONDEN

In 1956 deelde ik mede dat het type-exemplaar van Pleurotomaria rumphii Schepman 1879 in het Natuurhistorisch Museum te Rotterdam ondanks het vinden van nog twee exemplaren een unicum was gebleven. De beide nieuwe exemplaren werden namelijk als gevolg van de Tweede Wereldoorlog vernietigd (zie C.B. 64, p. 615: Een tweede en derde exemplaar van Pleurotomaria rumphii, 1956). Nu blijkt uit een artikel van Kosuge & Suzuki (*Venus*, Jap. J. Malac., 27 (4), nov. 1969, pp. 155-158, pl. XII: *Entemnotrochus rumphii* (Schepman, 1879), newly collected from the South China Sea) dat weer een exemplaar van deze uiterst zeldzame soort te voorschijn gekomen is. De naam is intussen gewijzigd in Entemnotrochus rumphii; het geslacht Pleurotomaria is volgens de specialisten te heterogeen om als eenheid gehandhaafd te worden. Factoren

als het al of niet aanwezig zijn van een umbilicus spelen hierbij een rol. Het vierde exemplaar is opgevist van een diepte van 200 m nabij de Pratas-eilanden in de Zuidchinese Zee in de buurt van het eiland Formosa. Het derde exemplaar is destijds eveneens uit de omgeving van Formosa opgevist. Het betreft ook ditmaal een lege schelp.

A. C. van Bruggen

HERDRUK MEDEDELINGEN VAN DE WERKGROEP VOOR TERTIAIRE EN KWARTAIRE GEOLOGIE

Van de secretaris van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie, de heer M. C. Cadée, Oudshoornseweg 78, Alphen aan de Rijn, ontvingen wij het bericht dat de gehele serie "Mededelingen" thans weer verkrijgbaar is, aangezien de vele uitverkochte afleveringen thans herdrukt zijn.

Nadere inlichtingen, prijsopgaven en bestellingen te richten aan de heer Cadée.

(redactie)

FOSSIELE SPONS ONTMASKERD ALS OPERCULUM

In een interessant artikel, getiteld "*Cyclosporgia discus* Miller, 1891: a gastropod operculum, not a sponge", in het Journal of Paleontology (vol. 42, no. 4, 1968, pp. 1007-1013) ontmaskeren Solem & Nitecki de fossiele spons Cyclosporgia discus als het operculum van een slak. De foto's geven een goede indruk van de cirkelronde schijfjes met concentrische sculptuur en men vraagt zich in de eerste plaats af waarom dit fossiel nu juist als spons beschreven moest worden. Het herkennen als operculum was op zichzelf niet zo schokkend, hoewel hiermee de moeilijkheden pas begonnen: tot welke soort/familie/hogere categorie behoort dit operculum? De schijfjes variëren in diameter van 11,9 tot 25,8 mm en zijn maximaal 4,2 mm dik, wat dus een vrij grote slak doet veronderstellen. Een diepgaand vergelijkend onderzoek toont aan dat de slak in kwestie ongeveer 45-55 mm groot moet zijn. In de betreffende lagen is overigens geen slak gevonden die ook maar enigszins aan de gestelde eisen voldoet. De preciese vindplaats is onbekend en daardoor ook de ouderdom, die geschat wordt op Devoon of Boven-Siluur.

Interpretatie van onduidelijke fossielen geeft overigens wel vaker aanleiding tot curieuze vergissingen. Zo zijn gevallen bekend van een zeelelei beschreven als een hooiwagen (spinachtigen) en van een afdruk van een regendruppel die als vijfde teen van een poot beschouwd werd.

A. C. van Bruggen

VERSLAG ZOETWATERMOLLUSKENINVENTARISATIE DEN HAAG

In 1969 heeft een Haagse afdeling van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie een aantal wateren bekeken op hun molluskenfauna. De onderzochte slootjes, vijvers en vaarten liggen in Den Haag en omgeving. De resultaten van de excursies zijn nu in een inventarisatieverslag bijeengebracht. Dit verslag bestaat uit ong. 18 pagina's, waarin achtereenvolgens een korte inleiding, een systematisch overzicht van ongeveer 36 soorten en een overzicht van de onderzochte punten met hun beschrijving en molluskenfauna. Het verslag is verkrijgbaar door storting van Fl. 1,50 op giro 472929 t.n.v. de penningmeester van afd. Haag II der N.J.N. te Den Haag

W. J. Kuijper